

Overzicht

Tom Loonen

'Vergeten' vermogensbestanddelen kunnen ertoe leiden dat uw risicoprofiel anders is dan u denkt. Maak daarom een 'risicomatrix'.

Gebruikmaken van beleggingsadvies of vermogensbeheer betekent dat er vooraf een grote hoeveelheid informatie wordt ingewonnen bij u als belegger. De bank of vermogensbeheerder zal aan het 'ken uw cliënt'-beginsel moeten voldoen om te bepalen welke beleggingen geschikt voor u zijn.

In de financiële sector komt er steeds meer aandacht voor het uitgebreid inwinnen van financiële informatie. Werden in het verleden alleen gegevens over de beleggingsportefeuille, spaargelden en de eigen woning genoteerd, tegenwoordig gaat dat veel verder. In het vermogensoverzicht staan aan de activazijde uw bezittingen genoteerd, aan de passivazijde wordt de wijze van financiering weergegeven.

Daarnaast wordt er meer aandacht besteed aan uw financiële doelstellingen. Ook die dient u zo concreet mogelijk te formuleren. Vervolgens wordt steeds vaker gebruikgemaakt van scenarioanalyse om een inschatting te maken hoe uw beleggingen zich met een bepaalde waarschijnlijkheid zullen ontwikkelen. Zo krijgt u als belegger een aardig beeld of uw financiële doelstellingen haalbaar zijn met de gehanteerde beleggingsmix.

Afhankelijk van de ontwikkelingen zult u gedurende de beleggingstermijn tussentijds moeten herschikken. Anders gezegd: naarmate de haalbaarheid van de doelstellingen toe- of afneemt, moet u de 'asset mix' bijstellen.

Dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan, zo blijkt uit de praktijk. Want stel dat uw beleggingen een deuk oplopen doordat de beurs daalt. Moet u dan meer risico accepteren om de haalbaarheid te vergroten? Of juist op zeker gaan spelen door laagrendende vastrentende waarden op te nemen met de kans dat de haalbaarheid nog verder uit zicht raakt?

Dezelfde discussie speelt op het moment dat de haalbaarheid door een uitstekend beursklimaat aanzienlijk stijgt. Waarom nog onzekerheid accepteren? Kunt u dan niet beter uw winsten veiligstellen en overschakelen naar vastrentende waarden? Theoretisch is dit goed verdedigbaar, maar de praktijk is weerbarstiger. Er ontstaat een financieel dilemma.

Daarbij betreft het een dilemma dat — ondanks de toegenomen aandacht voor het inwinnen van informatie — nog vaak te beperkt bekeken wordt. Een effectieve aanpak van dit vraagstuk vereist namelijk een betere inzage in al uw vermogensbestanddelen, in de onzekerheden die met deze vermogensbestanddelen samengaan en — wat vaak vergeten wordt — de correlatie tussen deze vermogensbestanddelen.

Zo heeft een verwachte renteverlaging waarschijnlijk invloed op uw beleggingsportefeuille en mogelijk op de haalbaarheid van uw financiële doelstelling. U krijgt het advies om vastrentende waarden met een korte 'duration' (gewogen gemiddelde looptijd) te verkopen en wellicht het belang in aandelen te verhogen. Wordt er wat breder gekeken, dan kan een renteverlaging direct effect hebben op uw spaarrekening of binnenkort vrij te vallen deposito. En wat te denken van uw hypotheek met variabele rente?

Nog iets om over na te denken: wellicht loopt door de lagere rente het dekkingstekort bij uw pensioenfondsen verder op. Mogelijk wordt uw pensioenaanspraak hier-

ILLUSTRATIE: GARY WATERS/CORBIS

De risicomatrix voorkomt ellende

Tips voor risicomatrix

1 Maak een overzicht van uw bezittingen en schulden. Zorg daarbij voor goede classificatie (denk aan verstrekte leningen. Gaat het om schenkingen of obligaties?)

2 Inventariseer welke factoren een wezenlijke impact hebben op uw bezittingen en schulden. Denk daarbij aan inflatie, renteontwikkelingen, fiscale wijzigingen, mogelijke ontwikkelingen binnen uw werk.

3 Breng de factoren met de bezittingen en schulden in kaart en geef aan wat de invloed kan zijn. Rangschik deze impactfactoren op een schaal van 1 tot 4 (aanzienlijke impact tot nauwelijks impact) en relateer ze aan de financieel 'noodzakelijke zaken'. Betrek de visie van uw adviseur op financieel-economische ontwikkelingen hierbij.

4 Stel een lijstje op met opties om een negatieve impact in te perken. Hebt u uw pensioen opgebouwd bij een pensioenfonds, dan hebt u geen invloed op de beleggingen en kunt hier ook niet op sturen. Beperk u dus tot die factoren waar u wél invloed op hebt.

5 Implementeer de wijzigingen en evalueer dit overzicht eens per jaar. Bezie of de impactfactoren, de waarschijnlijkheid en de visie veranderd zijn.

Analyse
Er is steeds meer aandacht voor de financiële situatie van de klant

Doelstellingen
Wat u beoogt met uw geld moet u zo concreet mogelijk formuleren

Samenhang
Let op de correlatie tussen vermogensbestanddelen

door niet geïndexeerd en ontstaat er een pensioentekort. Kortom, er ontstaat een samenloop van invloeden die meer impact kunnen hebben op uw financiële situatie dan u in eerste instantie had verwacht.

Om die impact goed in te schatten, is een diepgaande analyse geboden, gebaseerd op een totaaloverzicht van uw bezittingen en schulden. Vaak worden bezittingen 'vergeten'. Wat te denken van de beleggingen in uw kapitaalverzekering en lijfrentepolissen? Of de beleggingen die onderdeel uitmaken van uw effecten hypotheek? Deze beleggingen buiten beschouwing laten, betekent dat er geen volledig inzicht is van uw risico's.

Een goede adviseur zal u wijzen op dit manco. Gebeurt dat niet, dan zou u er verstandig aan doen zelf een totaaloverzicht te maken. Met behulp van een relatief eenvoudige risicomatrix kunt u zelf goed inzicht krijgen (zie kader). Het begint met antwoord op de vraag welke zaken voor u en uw levenspartner financieel 'noodzakelijk' en welke 'wenselijk' zijn. Dit vergt even wat gespreksuurtjes, maar die zijn de moeite waard, zo weet ik uit eigen ervaring.

Natuurlijk moet het maken van een risicomatrix er niet toe leiden dat u helemaal geen financiële beslissingen meer durft te nemen. Het moet praktisch blijven. Toch zal een beter inzicht in uw echte risicoprofiel ertoe bijdragen dat u op deelgebieden andere beslissingen neemt dan u wellicht nu zult doen. Onder- of overzeeken bijvoorbeeld kan sneller aan het licht komen. Het maken van de matrix heeft nog een belangrijk neveneffect: u zult de periodieke gesprekken met uw financieel adviseur beter voorbereid aangaan.

Tom Loonen is directeur Wealth Management Services bij Insinger de Beaufort en hoogleraar aan de VU-VBA-opleiding Investment Management